
Prædiken til 3. S. i Advent

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Prædiken til 3. S. i Advent	4
3. s. i Advent	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Prædiken til 3. S. i Advent

3. s. i Advent

Prædikedag 3. s. i Advent

Prædiketekst Matthæus 11,2-10

Prædiken ID Px-39

Kilde KMF-nr. 14.17.07 (Studentertiden? Tillige maskinskrevet version. Datering og tekststedbestemmelse ifølge Nøjgaard meget usikker, måske noget af teksten genbrugt i artiklen Tro, Med Sol og megen Glæde 169-171)

Mattæus 11²⁻⁶

3. S. i Adv? 1. tekstr. Studentertiden?

Det havde engang været saa nemt altsammen, næsten selvfølgelig ligetil. Da stod han under den vældige skyløse blaa Himmel, og Solen gød sin Straalepragt ned over Profetklædningen og forgylde den og bredte Guldglorien om hans Hoved, og Folket drog lange Veje for at høre ham og hang ved hans Læber, gøs og gottede sig og gøs igen, naar han tordnede Fordømmelsesordene ud over Samfundets Støtter, og fulgte med fugtige Øjne hans løftede Pegefinger, den, der viste hen til Maries unge stille Søn, som gik forbi i sin uldhvide Klædning: "Se det Guds Lam, der bærer Verdens Synd."

Hvor var det blevet af alt sammen? Knugende lavt og graat hang Fængselsloftet over ham, og Klamheden gød sin Fugts Gift ind i hans Lemmer. Oppe fra Højheden lød der Brudstykker af Fest og Lystighed, Kongen, der skaalede med sine Kvindfolk, Uterligheden og Lovbruddet, der sad i Højsædet og triumferede, ude fra Gaden hamrede Marsjen af den romerske Vagt, som gik forbi, Romerne, hans Folks Undertrykkere, og Folket selv, Vrimlen, der havde trodset Ørkensand og Ørkenbrand for at være ham nær og

lytte til hans Ord — glemt ham havde de, fulgte nu det andet Lys, det Lys, han selv havde vist hen til — og hvad gjorde saa denne anden af alle de herlige Bedrifter, han havde ventet sig af ham? hvad var det for Rygter, der naaede til Fængslet gennem et Par af de faa Dicile, der var blevet Statsfangen tro: nogle fattige ynkelige Mirakler, lidt Helbredelser af syge, noget, som ingen Steder slog til, bare var at pjatte med en Kasserolle i Elendighedens endelase Hav, og dertil en Forkyndelse af enkelte respektable og rørende Dybsindigheder, der kunde være ganske gode i enhver anden Tid end just en Krisetid, men som jo dog, naar det kom til Stykket, ikke var andet end Ord, Ord, Ord. Og paa engang brød saa dêr, i Afmagten og Fortvivlelsen, Bespottelsen ud af Profetens Mund, brød ud i et Skrig: “Er du den, der skal komme? eller tog jeg fejl, vildført af Successen og mit eget unge Hjertes stormende Krav, saa vi skal vente en anden?”

Der var engang, da den kristne Kirke var ung og stærk, næsten overmodig ung og stærk. Med den funklende Tiara paa sit Hoved omgivet af Kardinalernes purpurflammende Fakler stod Paven i Rom som Verdens Lys. Hans Ord var Lov for Kejsere og Konger og Folk. Ja, i hine Dage faldt det ikke svært at tro, at Kristus var den, der skulde komme og var kommen. Her var jo næsten Syn for Sagen. Det var hans Statholder, der raadede over Landene. Uden ham havde Verden været prisgivet Selvtægt og Voldsmagt, ligget i Virvar og Kaos. Sandelig, Jesus var Verdens Frelser.

Men nu ligger Kirken i Lænker. Det er ikke længer den, der staar under den blaa Himmel velsignet af Solen og taler de Ord, der er Massernes Rettesnor. Fod for Fod har *Videnskaben* trængt den, sagt den, at dens Verdensbilled var latterlig Oltidsarv og dens Synspunkter paa mangfoldige Omraader ikke til at tage alvorlige for moderne indstillede Mennesker, at f. Ex. selve dens Grundord Synd ikke kunde fastholdes ved en objektiv Betragtning af Spørgsmaalet om den frie Vilje, Kunsten er ikke længere i Kirkens Brød, syntes endda ofte, at den altfor længe har været paying guest hos Kirken, *Politikerne* spørger deres sunde Fornuft og deres Vælgere til Raads hellere end at slaa op i Bibelen, næsten paa alle Tilværelsens mangfoldige Omraader kan det eftergaas og vises, hvordan Kirken fra at være bydende og førende er blevet enten sat helt ud af Spillet eller tvunget til at være glad for overhovedet at blive taalt.

Og det kan da ske, at Kirkefolk i Angst og Utaalmodighed og Nervøsitet vender sig mod Kirkens Herre med Johannes's Spørgsmaal: Er du ikke den, der har sagt, at Helvedes Porte aldrig skulde faa Overhaand over din Menighed? er du ikke den, der har kaldt dig den almægtige Guds Søn. Hvorfor, hvordan kan saa din Kirke trænges tilbage til Afmagt og Ringeagt? er du alligevel ikke den, vi har troet paa, den, der skulde komme og kom? er vi nødt til at vente en anden.

Men Kirkens Herre svarer ikke et Ord herpaa, og en skønne Dag falder der da en Lysstribe ned til os i Fængslet, begynder det at gaa op for os, at vi er just nu paa den rigtige Vej. Aldrig var det Meningen, at den fattige Tømrers Kirke skulde herske over Verden, og naar den fik Lov til det en Tid, var det en Misforstaaelse, en Fejltagelse, som dog ogsaa blev til Velsignelse, fordi Gud tog den i sin Haand og brugte Kirkens Vælde og Herlighed til at tugte Barbarerne med, værne om Kulturen med, og kalde de enkelte frysende Sjæle ind i Varme og Lys med. Men aldrig var det Meningen, og aldrig var det Meningen at Jesus skulde bevises at være Guds Søn med synlige Beviser, med Guld og Røgelse og Purpur. Saa lad kun Kulturens Konger skaale med deres Damer i Salene og den romerske Vagt marchere paa Gaden efter den menneskelige Fornufts strenge Takt, her ved foragtet Trælledont i Fængslet røgter vi bedst vor Mesters Gerning, han, der sagde: Jeg er ikke kommen for at herske, men for at tjene og for at give mit Liv.

Saa faar de da foragte os om de vil, de Herrer af Logikken og Fantasien, af Fødsel og Penge, af Flertal og Magt, vi har ingen Midler til at tvinge dem og vi ønsker det heller ikke, ja, sig kun, at vi gør en Dyd af Nødvendigheden; hvad bedre kan man gøre af *den*? Til frit Valg henvender vi os med vort Budskab til Sindene — og sært uroligt blev Herodes's Hjerter, fortælles det os, hvergang han talte med sin Fange.

Men Tvivlen rykker os ind paa Livet og rammer os mangfoldigt dybere fra andre Sider. Udefra og indefra fører den sin Od mod vort Hjerter.

Thi det er jo ikke blot Kirken, der er i Lænker, hele vor Verden ligger kastet i Fængsel. Krig og Krise, det moderne mægtige Samfunds hele indfildrede Økonomi er over os som en Skæbne, og vi ved ikke, om vi hentes op fra det Fængsel, vi er hvirvlet ned i, og om det bliver op til Frihed eller til Undergang. Titusinder af Forretningsmænd, Hundredtusinde af Bønder slider og spekulerer sig næsten Viddet fra over den Gaade, der hedder Det daglige Brød, og paa Gaderne driver Mænd, der kun med Sikkerhed ved en eneste Ting, og det er, at Verden ikke har Brug for dem, de er tilovers — aah ja, vi taler om den kristelige Kaldsbevidsthed og det er da ogsaa en stor og skøn og inciterende Tanke, at Gud har sat mig der, hvor jeg er, og har Brug for mig der. Og en Digter og en Præst og en Læge, og en Fisker og en Bonde, ja, og den Slags Folk kan jo nok sige Bravo, allerede sværere kan det være for en lille Arbejder, der staar Dag efter Dag og pakker Synaale ind, og hvem tør dristigt gaa hen til en arbejdsløs og sige: "Du staar der

og skifter paa Benene for at holde Varmen, du staar der i din March paa Stedet og er i dit Kald og der, hvor Gud har Brug for dig”. Nuvel, Tusinder er blevet sløve og sender ingen Tanke til Jesus, og Tusinder er blevet bitre og haarde og har afgjort med sig selv: Nej, du var ikke den, der skulde komme, for du har ikke frelst Verden, og det nytter ikke at vente nogen anden, men vi Mennesker maa lide paa os selv og for Resten bære vor Skæbne. Men der er ogsaa Tusinder, hos hvem Børnelærdommen ligger alt for dybt i Brystet til at den saadan uden videre lader sig rive ud, Tusinder, der midt i Verdens Nød spørger Johannes’s Spørgsmaal: Er du den, der skal komme; eller skal vi vente en anden?

Og de Kristne selv — aah, vi kan have haft Tider, da Aanden fyldte os, og Jorden var god at eje, naar Dug og Sol og Blomster bød os deres Farvespil, og det hviskede legende i Sivene langs Søen eller vi fik et Smil fra den, vi elskede, eller saa ind i Barneøjne, der var os kærere end alt andet paa Jorden eller vi oplevede den himmelske Hemmelighed ved Nadverens Bord. Da kom det til os af sig selv, at Gud var Himlen og Jordens Skaber, og vor Frelser hans Søn, og den Helligaand til Stede i al Skabningen. Men til andre Tider, da oplevede vi Baandene og Fængslets Mørke, ser, hvor vor Broders Nød er os ligegyldig, hvor vor Selvoptagethed spærrer os ude fra at være til Velsignelse, ser os ligge i vor hele Ufrelsthed og ingen Fremskridt gøre, snarere det modsatte — og hvor er han saa henne, han, der er vor Frelser? var han dog ikke den, der skulde komme? skal vi vente en anden. For hverken Verden eller vi er jo frelst.

“Salig er den, for hvem jeg ikke bliver en Anstødssten,” svarede Jesus Johannes, og det er ogsaa hans Svar til os. Og pludselig bryder det da igennem min Tvivl og min Fortvivlelse: “Nej, Herre Jesus, du er min Frelser, du skal være min Frelser, min Anstødssten skal du i hvert Fald ikke være, dit Liv, din Død, din Opstandelse alt det har du givet for mig for at dit Sind skulde faa Magt over mit Sind, og jeg har set det og hørt om det og ikke kunnet modstaa. Saa er da din Gerning begyndt med mig; og nu forstaar jeg nok, at saalænge jeg er paa Jorden, har Jorden Tag i mig, men jeg beder dig nu om, at den Kamp maa være til min Død, din Aands Kamp med mit Kød, saa du, der bare vilde tjene og var saa god og fandt dig i alle Urimeligheder og Uretfærdigheder af andre Mennesker, blot du kunde være dem til Hjælp, faar Magt med mig og over mig og i mig, saa ogsaa jeg begynder at vise lidt af den Karakter frem, om dog engang dit Mirakel helt og holdent kan bryde ud med mig, at jeg bliver som du.

Men over for alle dem, der lider og spørger ikke forstaar, aah, husk det, mine Medkristne, vi repræsenterer Jesus over for dem. Deres Bebrejdelse har Brod mod os. Saa lad os da

ville — og lad os bede Gud give os Kræfter dertil — lad os da, saavidt vi hver især evner det, arbejde for, at blinde faar deres Syn og spedalske renses og døde opstaa, og godt og glædeligt Budskab naar frem til de fattige, at det dog ikke skal være vor Skyld om de forarges paa ham.

Kære Herre Jesus, midt i denne skønne og gode og onde og svære Verden er du og ingen anden vor Frelser. Saa vil vi da, saa kan vi da, fordi din Aand er kommen til os, ikke lade være med at gøre Kærlighedens Gerninger mod vor Næste, om dog ogsaa din Kærlighed engang maatte naa sit evige Maal med alle dem, der lider, og med os.

Vorherre Jesu Kristi Naade,
Gud vor Faders Kærlighed,
den hellig Aands Samfund
være og blive med os alle.